

Väljaandja: Põllumajandusminister
Akti liik: määrus
Teksti liik: terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp: 01.12.2021
Redaktsiooni kehtivuse lõpp: Hetkel kehtiv
Avaldamismärge: RT I, 25.11.2021, 12

Nõuded kanade pidamisele ja selleks ettenähtud ruumile või ehitisele¹

Vastu võetud 19.06.2003 nr 59
RTL 2003, 78, 1146
jõustumine 05.07.2003

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
15.12.2003	RTL 2003, 129, 2093	26.12.2003
22.11.2021	RT I, 25.11.2021, 1	01.12.2021

Määrus kehtestatakse loomakaitseseaduse § 3 lõike 4 punkti 1 ja Vabariigi Valitsuse 8. mai 2001. a määruse nr 161 „Volituste andmine loomakaitseseadusest tulenevate õigusaktide kehtestamiseks” punkti 4 alusel.
[RT I, 25.11.2021, 1 - jõust. 01.12.2021]

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala

Määrusega kehtestatakse nõuded kanade pidamise ja selleks ettenähtud ruumi või ehitise kohta.

§ 2. Kasutatud terminid

Määruses kasutatakse termineid alljärgnevalt:

- 1) kana – *Gallus gallus* liiki kuuluv lind;
- 2) munakana – munemisikka jõudnud kana, keda peetakse toidumunade tootmiseks;
- 3) aretuskana – munemisikka jõudnud kana, keda peetakse haudemunade saamiseks;
- 4) broiler – lihatootmiseks peetav kana;
- 5) noorkana – munakanaks, aretuskanaks või lihatootmiseks kasvatatav kana, kes ei ole veel jõudnud munemisikka;
- 6) kanatibu – alla 30 päeva vanune noorkana;
- 7) pesa – üksikule kanale või kanade rühmale munemiseks eraldatud ruum, mille lindudega kokkupuutuvad põrandaosad ei ole valmistatud traatvõrgust;
- 8) kasutatav pind – vähemalt 30 cm laiune ruum, mille põrandale ei ületa 14% ning mille kõrgus on vähemalt 45 cm. Kasutatavaks pinnaks ei loeta pesade alasid;
- 9) allapanu – mis tahes pude materjal, mis võimaldab kanadel rahuldada oma etoloogilisi vajadusi.

2. peatükk NÕUDED KANADE PIDAMISE RUUMILE VÕI EHITISELE

§ 3. Kanade pidamise ruum või ehitis

(1) Kanade pidamise ruum või ehitis ning vahendid ja seadmed, millega kana kokku puutub, peavad olema kergesti puhastatavast ning desinfitseeritavast materjalist, mis ei ole kanale kahjulik. Kanade pidamise ruumis või ehitises ei tohi olla teravaid nurki ega esemeid, mis võiksid kana vigastada.

(2) Kanade pidamise ruumi või ehitist ning vahendeid ja seadmeid tuleb puhastada ja desinfitseerida vajaduse kohaselt. Kui kanade ülevaatamisel leitakse surnud kanu, tuleb need viivitamata eemaldada. Samuti tuleb kanade pidamise ruumis või ehitises vajaduse kohaselt teha näriliste tõrjet.

(3) Kanade pidamise ruumi või ehitise põrand peab olema sobivast materjalist, et vältida kana vigastumist. Põrande ehitus peab tagama piisava toe kana eesmistele varbaküünistele. Kui kasutatakse võrkpõhja, siis peab traadi jämedus olema vähemalt 2,0 mm.

(4) Kanade pidamisel kahe või enama korrusega puurides peab olema tagatud võimalus kontrollida iga korrust. Kanu peab olema võimalik puurist takistusteta eemaldada. Üksteise kohal paiknevate puuride kasutamise korral ei tohi väljaheidet kukkuda alumistesse puuridesse.

(5) Puuri ukse suurus ja ehitus peavad olema sellised, et saab kana ilma vigastamata või talle kannatusi tekitamata puurist välja võtta.

(6) Kanade pidamise ruumis või ehitises tuleb vältida pidevat mürataset, mis ületab 65 dBA. Samuti ei tohi tekitada äkilist müra.

§ 4. Kanade pidamise ruumi või ehitise mikrokliima

(1) Kanade pidamise ruumi või ehitise soojustus, küte ja ventilatsioon peavad tagama, et õhuvahetus, suhteline õhuniiskus, tolmu- ja gaasisaldus, temperatuur ja gaasisaldus püsivad tasemel, mis ei kahjusta kanade tervist.

(2) Kõik kana tervisele ja heaolule vajalikud automaatsed ja mehhaanilised seadmed, mis tagavad sobiva mikrokliima, tuleb vähemalt üks kord päevas üle kontrollida. Kui avastatakse rike, siis tuleb see viivitamata kõrvaldada. Kuni rikke kõrvaldamiseni tuleb võtta

kasutusele meetmed kana tervise ja heaolu tagamiseks. Kui kasutatakse sundventilatsiooni, siis peab olema tagavara- ja alarmsüsteem. Alarmsüsteemi tuleb regulaarselt kontrollida.

(3) Kana ei tohi pidada alaliselt pimeduses ega ka ilma pimedat aega ööpäeva jooksul. Kui kanade pidamise ruumis või ehitises kasutatakse kunstlikku valgustust, siis tuleb enne ja pärast pimedat aega võimaldada kanadele küllaldane hämarikuaeg, millal on valguse tugevus vähendatud. Pime aeg peab olema piisava kestusega, et kanad saaksid küllaldaselt puhata.

(4) Kui kasutatakse loomulikku valgustust, siis peavad aknad paiknema nii, et valgustus oleks piisav kõikides ruumi või ehitise osades. Kui loomulikust valgustusest ei piisa, tuleb kasutada lisaks kunstlikku valgustust. Kanade pidamise ruumis või ehitises peab olema töökorras lisavalgusallikas.

(5) Kui kanade pidamise ruumis või ehitises kasutatakse allapanuna põhku, siis tuleb see hoida kuivana.

§ 5. Kanade pidamiseks kasutatavad vahendid ja seadmed

(1) Kanade pidamiseks kasutatavad vahendid ja seadmed tuleb paigutada nii, et need ei põhjustaks kana vigastumist. Söötmiseks ja jootmiseks kasutatavad vahendid ja seadmed peavad asetsema nii, et kõikidel kanadel oleks võimalik nende juurde pääseda.

(2) Kanade söötmiseks ja jootmiseks kasutatavaid vahendeid ja seadmeid tuleb vähemalt üks kord päevas kontrollida. Kui seadmes avastatakse rike, siis tuleb see viivitamata kõrvaldada. Kuni rikke kõrvaldamiseni tuleb võtta kasutusele meetmed kana tervise ja heaolu tagamiseks.

(3) Ventilatsiooni- ja söötmissaadmed ei tohi tekitada ülemäärast müra.

3. peatükk NÕUDED KANADE PIDAMISELE

§ 6. Kanadega tegelevad isikud

Kanade pidamisega vahetult tegelevatel isikutel peavad olema tööks vajalikud teadmised kanade anatoomiast, füsioloogiast ja käitumisharjumustest ning asjakohastest loomakaitsenõuetest.

§ 7. Kanade tervise kontrollimine

(1) Paragrahvis 6 nimetatud isik peab kanad nende tervise ja heaolu kontrollimiseks vähemalt üks kord päevas üle vaatama. Koorunud kanatibud ja haiged, vigastunud või ebaloomulikult käituvad linnud tuleb üle vaadata vähemalt kaks korda päevas. Kui kontrollimisel avastatakse, et kanad käituvad ebaloomulikult, tuleb kasutusele võtta meetmed selle kõrvaldamiseks.

(2) Haigestunud või vigastatud kana peab saama vajalikku ravi. Veterinaarabi saamiseks tuleb loomapidajal viivitamata kutsuda veterinaararst. Vajadusel tuleb haige või vigastatud kana teistest lindudest eraldada, paigutades ta ruumi, kus on kuiv allapanu.

(3) Kanade tervise tagamiseks tuleb haiguste ja surnud lindude kohta pidada paberkandjal või elektrooniliselt arvestust. Arvestust säilitatakse vähemalt kolm aastat. Arvestuse elektroonilisel pidamisel tuleb arvestust säilitada väljatrükina või elektrooniliselt. Viimasel juhul peab arvestusest olema võimalik teha väljatrükk.

(4) Kanadele on lubatud manustada medikamente üksnes siis, kui see on vajalik nende tervise ja heaolu tagamiseks.

§ 8. Kanade jootmine ja söötmine

(1) Kanade jaoks peab olema saadaval piisavalt sööta ja joogivett.

(2) Kanad peavad saama nende eale ja kehakaalule kohast ning kanade füüsilisi tarbeid rahuldavat sööta, mida vajaduse korral täiendatakse mineraalainetega.

(3) Kanade sööda koostise äkilist muutmist tuleb vältida.

(4) Kanad peavad saama puhas joogivett vajaduse kohaselt. Kõrge temperatuuriga keskkonnas oleva või haige kana jaoks peab puhas joogivesi olema kogu aeg saadaval.

(5) Kanade söötmiseks ja jootmiseks kasutatavad vahendid ja seadmed tuleb hoida puhtana. Väljaheited ei tohi sattuda sööda hulka ega joogivette.

§ 9. Kanade pidamine välitingimustes

Välitingimustes peetavatele kanadele tuleb tagada kaitse ebasoodsate ilmastikuolude eest, mis ohustavad kanade tervist ja heaolu.

4. peatükk NÕUDED MUNAKANADE PIDAMISELE

1. jagu Munakanade pidamine puurides

§ 10. Munakanade pidamine täiustamata puurides

(1) Kui puuris peetakse ühte munakana, peab puuri pindala olema vähemalt 1000 cm². Kui puuris peetakse kahte munakana, peab puuri pindala olema vähemalt 600 cm² kana kohta. Kui puuris peetakse üle kolme munakana, peab puuri pindala olema vähemalt 550 cm² kana kohta. Samas puuris ei tohi pidada üle seitsme munakana.

(2) Munakanadele tuleb võimaldada takistusteta sööturi juurde pääseda. Sööturi pikkus peab olema vähemalt 10 cm korrutatuna puuris peetavate kanade arvuga.

(3) Kui puuris puuduvad nippeljooturid või tassjooturid, peab puuris olema nivoojootur, mille pikkus on vähemalt 10 cm korrutatuna puuris peetavate kanade arvuga. Veevärki ühendatud jooturi korral peab igas puuris olema vähemalt kaks nippeljooturit või tassjooturit.

- (4) Puur peab olema vähemalt 65% ulatuses vähemalt 40 cm kõrge ega tohi üheski punktis olla madalam kui 35 cm.
- (5) Puuri põrand peab olema ehitatud nii, et see piisavalt toetab linnu jalgade eesmiseid varbaküünliseid. Põranda kalle ei tohi ületada 14% või 8°.
- (6) Puur peab olema varustatud sobivate vahenditega kanade varbaküüniste kulutamiseks.
- (7) Käesolevas peatükis sätestatud nõudeid ei kohaldata munakanade pidamisele ettevõttes või majapidamises, kus peetakse alla 350 munakana.

§ 11. Munakanade pidamine täiustatud puurides

- (1) Munakanade täiustatud puurides pidamise korral peab kanadel olema:
- 1) vähemalt 750 cm² puuripinda kana kohta, millest 600 cm² on kasutatav pind ning ülejäänud pinna kohal peab puuri kõrgus olema vähemalt 20 cm ning puuri üldpindala vähemalt 2000 cm²;
 - 2) pesa;
 - 3) allapanu nokkimise ja siblimise võimaldamiseks;
 - 4) kohased õrred, millel on iga kana jaoks ruumi vähemalt 15 cm.
- (2) Puuris peab olema söötur, millele kõik kanad takistusteta ligi pääsevad. Sööturi pikkus peab olema vähemalt 12 cm korrutatuna puuris peetavate kanade arvuga.
- (3) Puuris peab olema kanade rühma suurusele sobiv jootur. Kui kasutatakse nippeljootureid, peab iga kanal olema juurdepääs vähemalt kahele nippeljooturile või tassjooturile.
- (4) Munakanade ülevaatamise, puuri panemise ja puurist väljavõtmise hõlbustamiseks peab puuriridade vahel olema vähemalt 90 cm laiune vahekiik ning alumine puuririda peab jääma ruumi või ehitise põrandast vähemalt 35 cm kõrgusele.
- (5) Puur peab olema varustatud sobivate vahenditega kanade varbaküüniste kulutamiseks.
- [RTL 2003, 129, 2093 - jõust. 26.12.2003]

2. jagu

MUNAKANADE PIDAMINE ALTERNATIIVMEETODITEL

§ 12. Alternatiivmeetodil munakanade pidamisel kasutatavad sööturid ja jooturid

- (1) Lineaarsete sööturite kasutamise korral munakanade alternatiivmeetodil pidamisel peab sööturi serva pikkus kana kohta olema vähemalt 10 cm. Ümarsööturite kasutamise korral peab sööturi serva pikkus kana kohta olema vähemalt 4 cm.
- (2) Nivoojooturite kasutamise korral peab jooturi serva pikkus kana kohta olema vähemalt 2,5 cm, klappjooturite kasutamise korral vähemalt 1 cm.
- (3) Nippeljooturite või tassjooturite kasutamise korral arvestatakse vähemalt üks jootur või tassjootur 10 kana kohta. Veevärki ühendatud jooturi puhul peab igale kanale olema tagatud juurdepääs vähemalt kahele tassjooturile või nippeljooturile.

§ 13. Alternatiivmeetodil munakanade pidamisel kasutatavad pesad, õrred, allapanu ning põrand

- (1) Munakanadele, keda peetakse alternatiivmeetodil tuleb võimaldada juurdepääs vähemalt ühele pesale iga seitsme kana kohta. Kui kasutatakse rühmapesi, tuleb arvestada vähemalt 1 m² pesapinda kuni 120 kana kohta.
- (2) Munakanadele peavad olema tagatud piisava suurusega ja teravate servadeta õrred, millel on iga kana jaoks ruumi vähemalt 15 cm. Õrsi ei tohi paigaldada allapanu kohale, õrte vaheline horisontaalkaugus peab olema vähemalt 30 cm ning õrre ja seina vaheline horisontaalkaugus vähemalt 20 cm.
- (3) Munakanadele peab olema tagatud vähemalt 250 cm² allapanuga pinda kana kohta, kusjuures allapanu katab vähemalt ühe kolmandiku põrandapinnast.
- (4) Ruumi või ehitise põrand peab olema ehitatud nii, et see piisavalt toetab kanade jalgade eesmiseid varbaküünliseid.

§ 14. Munakanade paiknemistihedus alternatiivmeetodil pidamisel

Munakanade paiknemistihedus alternatiivmeetodil pidamisel on kuni üheksa munakana 1 m² kasutatava pinna kohta.

§ 15. Munakanade pidamine meetodil, mille puhul munakanad saavad vabalt liikuda eri tasapindade vahel

Kui munakanasid peetakse meetodil, mille puhul nad saavad vabalt liikuda eri tasapindade vahel, tuleb lisaks §-des 12–14 sätestatule järgida järgmisi nõudeid:

- 1) ülestikuseid tasapindu võib olla kuni neli;
- 2) tasapindade vaheline kõrgus peab olema vähemalt 45 cm;
- 3) jooturid ja sööturid tuleb paigutada nii, et kõikidel kanadel oleks võimalik nende juurde pääseda;
- 4) tasapinnad peavad olema paigutatud nii, et oleks välditud väljaheidete kukkumine madalamatele tasapindadele.

§ 16. Munakanade pidamine meetodil, mille puhul munakanadel on vaba pääs jooksuaeda

Kui munakanasid peetakse meetodil, mille puhul neil on vaba pääs jooksuaeda, tuleb lisaks §-des 12–14 sätestatule järgida järgmisi nõudeid:

- 1) peab olema mitu vähemalt 35 cm kõrgust ja 40 cm laiust käiguava, mis paiknevad ruumi või ehitise kogu pikkuses ja võimaldavad pääseda otse jooksuaeda; 1000 kanast koosneva rühma käiguavade laius kokku peab olema vähemalt 2 m;
- 2) jooksuaedade põhi peab olema sobiva pinnasega, et vältida saastumist;
- 3) jooksuaedades peavad munakanad olema kaitstud ebasoodsate ilmastikuolude ja kiskjate eest;
- 4) vajaduse korral peavad jooksuaed olema varustatud sobivate jooturitega.

5. peatükk

NÕUDED ARETUSKANADE PIDAMISELE

§ 17. Aretuskanade pidamine

(1) Ruumis või ehitises, kus peetakse aretuskanu, peab olema vähemalt üks pesa nelja kuni viie kana kohta.

(2) Kui aretuskanade pidamise ruumis või ehitises kasutatakse rühmapesa, siis peab seal olema ruumi vähemalt 1 m² 100 kana kohta.

6. peatükk

NÕUDED KANATIBUDE JA NOORKANADE PIDAMISELE

§ 18. Kanatibude ja noorkanade pidamine puurides

Kanatibude ja noorkanade pidamisel puurides tuleb täita järgmisi nõudeid:

Kanatibude ja noorkanade vanus (nädalates)	Kanatibude ja noorkanade maksimaalarv ruutmeetri kohta	Puuri minimaal-kõrgus (cm)	Söötmisrenni minimaal-pikkus ühe kanatibu või noorkana kohta (cm)	Kanatibude ja noorkanade maksimaalarv jootmisnipli kohta
Kuni 6	85	25	2	15
6 kuni 12	50	25	3–4	10
12 kuni 18	30	38	5–8	8

§ 19. Kanatibude ja noorkanade pidamine alternatiivmeetoditel

Kanatibude ja noorkanade pidamisel alternatiivmeetoditel tuleb täita järgmisi nõudeid:

Kanatibude ja noorkanade vanus (nädalates)	Kanatibude ja noorkanade maksimaalarv ruutmeetri kohta	Söötmisrenni minimaal-pikkus kanatibu või noorkana kohta (cm)	Veerenni minimaal-pikkus kanatibu või noorkana kohta (cm)	Kanatibude ja noorkanade maksimaalarv ümarjooturi kohta
Kuni 6	25	2	0,5	150
6 kuni 12	25	5	0,65	100
12 kuni 18	10	5	0,65	100

§ 20. Nippeljooturite kasutamine

Kui kanatibude ja noorkanade jootmiseks kasutatakse nippeljootureid, siis peab jooturil olema piisavalt nipleid, et rahuldada kanatibude ja noorkanade veevajadust.

7. peatükk

NÕUDED BROILERITE PIDAMISELE

§ 21. Broilerite pidamine

(1) Broilerite pidamise ruumis või ehitises peab olema sobiv allapanu.

(2) Broilerite jaoks peab olema saadaval piisavalt sööta ja joogivett.

(3) Broilerite sööda puhul tuleb erilist tähelepanu pöörata mineraalainete sisaldusele, et vältida broileritel liigese- ja luuhäirete väljakujunemist.

(4) Jootmis- ja söötmisseadmete kõrgust tuleb reguleerida vastavalt broilerite kasvamisele nii, et kõik linnud saaksid neid kasutada.

8. peatükk

RAKENDUSSÄTTED

§ 22. Määruse rakendamine

(1) Paragrahvis 10 sätestatud kohaldatakse kuni 31. detsembrini 2011. a. Alates käesoleva määruse jõustumisest ei tohi loomapidaja munakanade pidamise alustamise korral munakanade pidamiseks ehitada ega kasutusele võtta §-s 10 kirjeldatud täiustamata puuri.

(2) Määruse jõustumise ajal tegutseva loomapidaja ettevõttes või majapidamises, kus peetakse munakanu alternatiivmeetodil, tuleb §-de 12–16 nõudeid täita alates 1. jaanuarist 2007. a.

(3) Määruse jõustumise ajal tegutseva loomapidaja ettevõttes või majapidamises, kus munakanade pidamiseks kasutatav pind on võrdne munakanade pidamise ruumi või ehitise kogu kasuliku pinnaga, võib §-s 14 sätestatud alternatiivmeetodil peetavate munakanade paiknemistihedus olla kuni 12 munakana 1 m² kasutatava pinna kohta kuni 31. detsembrini 2011. a.

¹ 1999/74/EÜ (EÜT L 203, 03.08.1999, lk 53–57)